

Mennesker mene, undtagen maaske den højtærede Landbrugsminister.

N. P. Jensen: Der faldt i Gaar fra det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Poul Christensen) en Udtalelse om, at der i det foreliggende Lovforslag ikke var fremsat nogen ny Tanke. Jeg kan ikke erkende, at det skulde være Hovedopgaven ved det foreliggende Lovforslag at finde paa noget nyt, for det, det kommer an paa her, maa være, om det gamle har vist sig godt eller daarligt. I Tilfælde af, at det gamle i Hovedsagen har virket paa god og gavnlige Maade i den Retning, som alle have tænkt sig, kan der ikke være særlig Anledning til at skulle finde paa noget nyt. Er Retningen god, saa er Grundlaget godt. Der kan være Enkeltheder at ændre, men det er en helt anden Ting, som jeg skal komme tilbage til senere.

Spørgsmaalet er altsaa, om den Retning, som blev inaugureret ved Loven af 1899 og senere fortsat ved Loven af 1904 og nu paany i dette Lovforslag, er god og heldig til Løsning af den Opgave, man satte sig, da man tog fat paa denne Sag. Det, man tilsigtede, kan i faa Ord betegnes derved, at man har villet støtte den fattige Mand paa Landet i Kampen for at skaffe sig en økonomisk selvstændig Tilværelse, saa han kunde se lysere paa sin Fremtid, end naar han udelukkende var henvist til at skulle arbejde ved egen Hjælp. Maalet, som vi stræbe efter, og som det stadig har været Venstres Tanke saa vidt muligt at naa, er at skaffe det størst mulige Antal Landarbejdere og Smaaahusmænd saa megen Jord og saa stor Besætning, at de kunne leve deraf. Det Maal var ikke naaet ved Loven af 1899, det er vist erkendt fra alle Sider. Vi naaede et Stykke længere frem ved Loven af 1904, da Laaneværdien blev sat op fra 4,000 til 5,000 Kr., og vi naa et godt Stykke videre frem ved Vedtagelsen af det nu foreliggende Forslag.

I hvilken Grad det kan lykkes den, der kommer i Besiddelse af en Statshusmandslod, at blive, hvad jeg kalder en selvstændig Mand, viser sig saa nogenlunde klart i de Undersøgelser, som foreligge over det Areal, han kommer til at raade over. Det eneste Tidsrum, om hvilket der foreligger fulde statistiske Oplysninger, er den første Periode fra 1900—1904, og det omfatter altsaa de Lodder, som blev oprettede i Henhold til Loven af 1899. Vi finde da, at Gennemsnitsarealet for

disse Statshuse paa Øerne er 4,3 Tdr. Land, i Jylland 6,4 Tdr. Land og for Landet som Helhed gennemsnitlig 5,7 Tdr. Land. Saaledes var altsaa Forholdet efter Loven af 1899. Det er utvivlsomt, at dette Areal ikke er tilstrækkeligt til, at en Mand kan føre en selvstændig Tilværelse derpaa uden at ofre en større eller mindre Del af sin Tid for fremmede Jordbrugere. Efter alt, hvad der foreligger af officiel Statistik om vore Husmandsforhold i det hele, altsaa ikke alene angaaende Statshusmændene, men angaaende Udbyttet af disse smaa Ejendomme i det hele, kan man regne, at der paa Øerne skal saadant noget som 6 Tdr. Land gennemsnitlig til, inden en Mand kan leve af den Jordlod, han har. I Jylland skulle vi noget højere op, til omtrent 12 Tdr. Land. Højden og Grænsen naaede vi altsaa ikke ved Loven af 1899 og heller ikke ved Loven af 1904, men det er min Tro, hvad jeg senere skal komme ind paa, at vi nærme os stærkt dertil, naar vi gennemføre det foreliggende Lovforslag. Maa jeg gøre opmærksom paa, at de Grænser, jeg har nævnt med Hensyn til Arealet, falde meget nøje sammen med de Grænser, som det ærede Medlem for Skanderborg (H. Rasmussen) i Gaar nævnde. Det ærede Medlem udtalte, at der fra en vis Arbejderforening, vel nærmest fra det ærede Medlems Parti, var blevet rejst Krav om, at Statshusmændene skulde have saa megen Jord, at de derpaa kunde holde 1 Hest og 3 Køer. Det er for Resten ikke det ærede Medlems Partifæller alene, der have rejst dette Krav, det har været fremsat offentlig fra Venstres Side for lang Tid siden, og saa før Loven af 1899. Men det er rigtigt altsaa, at den Grænse, jeg nævnde med Hensyn til Selvstændighed, ikke falder saa overmaade langt fra det Maal: 1 Hest og 3 Køer. 3 Køer behøves ikke fuldt ud, for at Manden kan leve af sin Jordlod som selvstændig Husmand, 2 Køer ere i mange Tilfælde tilstrækkeligt til derpaa at bygge et selvstændigt Hjem. Selvfølgelig kan man ikke maale Selvstændighed udelukkende efter Antallet af Køer. Det spiller f. Eks. i den nyere Tids Landbrug en meget stor Rolle, hvor stor Indtægt der haves af Synehold, men vi kunne godt regne her efter et Gennemsnit af 2½ Ko, det betegner omtrent det, vi kunne kalde Grænsen for Selvstændighed for en Husmand.

Altsaa, efter Loven af 1899 havde vi et Gennemsnit af 4,3 Tdr. Land paa Øerne og 6,4 for Jyllands Vedkommende. Det var ikke nok, Kreaturholdet var heller ikke